

1999.12.23.

Mit kellett volna tennünk?

Reflektálnom kell arra a „válaszra”, melyet Nyíri János a lap december 1-jei számában **Eörsi István** barátomnak adott, tekintettel arra, hogy részt vettem az október 22-én **Eörsi István** lakásán lezajlott megemlékezésen.

Nyíri október 29-ei – tisztesség ne essék szólván – „cikkének” egyetlen célja volt: belerúgni a hajdani demokratikus ellenzék „maradványaiba”. Tulajdonképpen érthető ez: a Magyar Nemzet vezető munkatársai annak idején nem tolongtak a demokratikus ellenzék soraiban, és most ezért nagyon haragszanak rájuk. Rögtön sietek leszögezni, hogy ez Nyíri Jánosra nem vonatkozik: ő – ahogy emlékszem, utalt is rá – valamiféle kapcsolatban állt a demokratikus ellenzékkel. Annál szomorúbb, hogy most az uszítók sorába állt. (**Eörsivel** ellentétben én „külső nyomásra” nem gyanakszom.)

Dénes János az ülés meghívottjai közé tartozott (érthetően, hiszen résztvevője volt az 1986-os konferenciának is). Megjelenését örömmel fogadtuk, minden vita nélkül helyt adtunk ama bejelentésének, hogy mivel elfoglaltságai miatt el kell távoznia, napirend előtt kíván felszólalni. Miféle „ellenszenvet” „tapintott ki” Nyíri János – nem tudom. A „magyarságvédelem” szó a hallgatóságban semmiféle „indulatot” nem keltett. Szó sem volt róla, hogy Dénes János „belezavarodott” volna mondanivalójába: azt nagyon is tudatosan mondta el. „Cigányozását” valóban nem fogadta tetszés, azonban senki nem fojtotta belé a szót: végigmondhatta, amit akart, aztán – egyetlen füttytől kísérve – eltávozott. Nyíri János szerint mit kellett volna tennünk? Meg kellett volna tapsolnunk? Ugyan miért? Szerinte a cigányság veszélyezteti a magyarságot, és itt – mindennek tetejébe – ’56-os analógiák alkalmazhatók? A magam részéről nem tudok arról, hogy cigány tankok veszik körül Budapestet. Arról viszont igen: milyen sok cigány vértanúja volt az 1956 utáni megtorlásnak.

Még valamit. Én „együtt mentem” Dénes Jánossal, mikor 1989–91-ben a magyar munkástanács-mozgalom felélesztésére törekedtünk. Megdöbbenéssel láttam később feltűnését a MIÉP-ben. Ezt azzal magyaráztam, hogy az SZDSZ – szerintem igen helytelenül – az egész munkástanácskérdést félretolta, és a kapitalizmus restaurációjának álláspontjára helyezkedett. Rövid idő után – úgy tűnt – otthagya a MIÉP-et: bizonyára rájött, hogy a jeles újnyilas pártnak (mert az, mutatis mutandis) a magyar munkásság ügyéhez semmi köze nincsen. Annál nagyobb megdöbbenéssel láttam október 22-én, hogy a MIÉP-ideológiával bizony nem szakított. Ha Nyíri János úr olyan nagy híve a munkástanácsoknak, kérem: törjön lándzsát a Magyar Nemzetben állandóan visszatérő úri-középosztályi vélekedésekkel szemben, melyek szerint a munkástanács „rózsaszín utópia”, és a magyar munkásság 1956-ban csak azért alakított munkástanácsokat, hogy ezzel a Szovjetuniót félrevezesse. Ez egyrészt a magyar munkásosztály megrágalmazása, másrészt hajmeresztő ostobaság is, mert mindenki tudja, hogy a Szovjetunióban a munkástanács-gondolatot 1921-től (a kronstadti felkelés leverésétől) tűzzel-vassal üldözték. Az 1956-os, Malenkov, Szerov és Szuszlov által irányított megtorlás is először a munkástanácsokra vetette magát: a politikai pártok reprezentánsai csak később és „szelektíve” kerültek sorra. Nos, Nyíri úr, fel a harcra a munkástanácsok – e

pillanatban a teljes tetszhalál állapotában levő – ügyéért! Bennem jó társra fog
találni, és jelen konfliktusunkról is meg fogok feledkezni.

Szalai Pál
Budapest